

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenunțarea se face în Săbiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poște cu bani gat'ă prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețului prenumerației pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 35. ANULU XX.

Săbiu, in 30 Aprile (12 Maiu) 1872.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâia ora cu 7 cr. și pentru a doua oară cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Incunoscintare.

In legatura cu decisiunea consistorială dto 10 Ianuaru a. c. Nr. cons. 37. 1872, publicată in „Telegr. Rom.“, din 3/15 Februaru a. c. nr. 10, se aduce la cunoscintă publică: ca supunându-se par. diaconu Dimitriu Cuntianu censurei prescrise in susu numitā decisiune consist. s'a aflatu aptu de a potē fungā cā aperatoriu in cause matrimoniale și disciplinari inaintea forurilor bisericesci, spre care s'fersitu i s'a impartsitu și binecuvântarea arhierescă in întielesulu §-lui 442 din Dreptulu canonicu.

Sinodulu archidieceșanu.

Siedintia III.

ținuta in 27 l. c. Se cetesce mai întâi protocolulu siedintiei precedente prin dlu not. Branșce; se facu observatiuni relative la rectificarea protocolului; dlu dep. Nemesu face observatiunea generală, pre care și acum unu anu o a facutu și adeca cā sa nu se persiste a se luā la protocolu tōte meruntele, ci mai multa sa se insemne numai sirulu vorbitorilor pro și contrā la propuneri. Se autentica și primesce dupa aceste protocolulu cu modificatiunile facute.

Din partea presidiului se ascernu mai multe rapōrte ale consistoriului archidieceșanu, între cari unulu și despre starea lucrului de fatia și cu privintā la reintregirea scaunului protopresbiteralulu alu Mercuriei, care se preda comisiunei petitiunare dimpreuna cu multe alte petitiuni particulari. Multi deputati cari nu potura luā parte la sinodu, cerura dispensare din motive diferite, ceea ce se ia spre sciintia.

Dlu deputatu Patiti'a interpelēza pre consistoriulu archid. ca are cunoscintā despre starea cea trista și deplorabilă a edificiiului și fondului școlii confesionali din Cāmpeni, și dēca d'a, facut'au vre-unu pasu in acēstā afacere. Presidiulu dechiara ca nu se afla in pozitiune la momentu de a responde in specialu, spre acēst'a are trebuintā a cautā actele respective, in generalu pōte inse impartsē ca senatulu școlariu dejā a luat mesuri in acēst'a cestiune.

Dlu Dr. Glodariu renouesce o interpelatiune facuta in 1870, pre care și in sinodulu din 1871 a produs'o, relativu la competintā preotilor și resp. a protopresbiterilor la actualu canonici, și rōga presidiulu a-i spune ca are de cugetu a responde la acea interpelatiune. Presidiulu dechiara ca la tempulu seu va responde. Dlu deputatu Branu de Lemenyi vorbesce la interpelatiunea Dr. Glodariu, arata momentuositate obiectului și urgēdia respunderea la acea interpelatiune.

La ordinea dilei sta raportulu comisiunei pentru arondarea protopopiatelor. Referintele acestei comisiuni dlu prot. Popescu raportēza ca consistoriulu archidieceșanu din a cārui raportu se vede ca din 15 tracte n'au incursu datele necesare, și-a datu parerea intr'acolu, ca protopresbiteratele sa remana deocamdata in status quo și ca arondarea sa se concredā consistoriului, care in casuri obveniente va arondā provisoriu, despre ceea ce va raportā sinodulu spre definitivā decedere, pre bazea datelor, ce voru incurge pre totu anulu, din motivele: a) clerulu și poporulu e indatinatu cu impartirea de pāna acum, b) lipsa subsistintiei protopresbiterilor și imposibilitatea de a se aflā in tōte protopresbiteratele in centru parohie corespunditorie pentru densii, c) impregiurarea ca parohiile inca nu sunt organizate.

Comisiunea propune ca raportulu consistoriului sa se inapoieze cu acelu adaosu cā consistoriulu sa traga informatiunile necesare și din acele 15 tracte, pre bas'a datelor din tōte părțile sa facu unu proiectu completu și sa-lu publice cātu de curēndu cā sinodele protopresbiterale sa-si pōta face reclamele; consistoriulu sa ascērna apoi proiectulu

dimpreuna cu reclamele și parerea sea sinodulu viitoriu.

Dlu Dr. Glodariu ia cuvintulu și intrēba între altele, ca ce au fostu caus'a de n'au incursu datele de prin tōte tractele.

Dlu Branu de Lemenyi propune ca sa se re-tramita tōte actele dimpreuna cu reclamele de pāna acum consistoriului și pre bas'a acēst'a sa elaboreze unu proiectu; proiectulu sa se astērna sinodulu viitoriu fāra de a se mai publica.

Deputatu Patiti'a nu este multiamitu cu re-tramitarea la consistoriu, ci comisiunea sa lucre incesi. Densulu propune adeca, ca comisiunea sa elaboreze proiectulu pāna unde ajungu repōrtele respective datele incurse. Dlu deputatu Nemesu spriginescu propunere comisiunei pāna unde se dice ca sa se „publice“. Presidiulu atrage atentiunea sinodulu cā dupa parerea sea unu alu doilea proiectu aru fi de prisosu, ci sa remāna pre lānga celu facutu și sa se traga numai datele necesare inca neincurse mai departe; cu privintā la nemulțamirea unoru vorbitori cu raportulu consistoriului crede presidiulu ca respectivii n'au caus'a fi nemulțamiti cu raportulu consistoriului, ci mai multu cu acele impregiurāri triste, cari au facutu imposibile unu raportu mai indetulatoriu; nemulțamirea in întielesulu acēl'a n'are locu cāci consistoriulu a facutu atāt'a cātu a potutu etc; Dlu Branu de Lemenyi vorbesce pentru staturirea cā consistoriulu sa implinēscā insarcinarea, care i s'a facutu acum unu anu, cāci altu-cum si alte concluse ale sinodulu și voru perde tōtā valōrea; cu privintā la neincurgerea datelor crede vorbitorulu ca aru fi unu ce fōrte tristu cāndu consistoriulu n'aru fi potutu constringe pre protopopi ale ascerne, densulu e pentru propunerea comisiunei. Dlu prot. Popescu crede ca consistoriulu a facutu fōrte bine ca nu s'a demis la elaborarea unui proiectu, cāci i-a lipsitu inca datele; din acēst'a-si punctu de vedere a purcesu și comisiunea, ne elaborāndu unu proiectu și asiā dāra nu li se pōte face imputarea ca aru fi trecut cu usiurintā preste lucru. Densulu recomānda inca odata propunerea comisiunei și crede ca nu numai acēst'a ci tōte proiectele sa se faca și ascērna sinodulu prin consistoriu. Dr. Glodariu voiesce ierasi a luā cuvintulu; p. prot. Hanni'a observa ca dupa regulamentu nu e concesu a vorbi de două ori la unu obiectu; Dr. Glodariu reflecta ca si altii o au facutu; in fine totu i se da cuvintulu și asiā dāra incepe iera-si a vorbi la arondarea protopopiatelor, face imputare consistoriului și comisiunei sinodulu și dice ca amānarea se face nu din pedeci și greutāti ci din intrige și interese particulari. Dr. Borci'a face o propunere dupa parerea sea midilicōtōre între a lui Patiti'a și comisiunei. Dlu Pred'a inca face o propunere.

Dupa aceste mai iau cuvintulu proponetorii și si recomānda inca odata fa-care propunerea și apoi se trece la votisare, și se primesce propunerea comisiunei cu unele mici modificāri facute și propuse de ref. cāndu erā sa se voteze.

Branu de Lemenyi propune ca acum dupa ce arondarea e amānata, iera de alta parte se apropia alegerile cele noue, ceea ce privesce cercurile electorali sa remana status quo; consistoriulu inse sa aiba māna libera pentru centrurile de scrutinare sa le puna unde va aflā ca santu mai acomodate. Dr. Glodariu propune cā locurile de scrutinare sa se schimbe. Metianu impreuna ambe propunerile si sdauge ca schimbarea sa se faca la propunerea protopresbiteratelor resp. cercurilor.

Conferintia.

In nrulu trecutulu amu anuntiatu pre scurtu rezultatulu conferintiei ținute in 23 și 24 Aprile aici in Săbiu. Va interesā inse pre on. publicu cetitoriu a sci detaliarile acestei conferintie, la tōtā

intemplantia insemnata, de ore-ce aci amu avutu o frumoșă ocaziune de a audī parerea unui numeru frumosu de inteligintia romāna din cele mai multe părți ale Ardelului despre situatiunea nōstrā politica și despre ardiend'a necesitate de a se face ce-va, pentru cā sa esimu din impasulu in care ne pusese trecutulu celu mai recentu.

Initiativ'a la conferintia o luā de asta data clubulu nationalu din Fagarasiu prin harthi'a sea dto 14 Aprile a. c. subscrisa de vice-presedintele acelu clubu Vicariulu gr. cat. I. Antonelli și de notariulu clubulu Arone Densușianu, adresata dupa cum suntem informati cātra frontasii inteligintiei nōstre nationali in tōte părțile țierei nōstre; in acea harthi'a se provōca inteligintia din tōte părțile și pentru cā sa se constitue in cluburi locali.

Dlu Antonelli caletorindu pre la Săbiu spre Blasiu, au respanditu scirea ca adunarea convocata prin harthi'a subscrisa de densulu nu se va țienē, și provōca de aici pre unii din romāni a telegrafā și in alto părți, cā sa nu vina la adunare, o alta harthi'a inse subscrisa totu de densulu, mai in acēl'a-si tempu sosesc la clubulu activistiloru din locu, in carea se respunde clubulu, ca adunarea prefipta pre Duminēca Tomei nu se pōte amānā nici decum.

Adunarea nici nu s'a amānatu, ci Duminēca in 23 Aprilie, fiindu fatia unu numeru frumosu de inteligintia adunatu in cancelari'a Asociatiunei transilvanē se și incepe desbaterea cestiuniloru pentru cari a concursu inteligintia dupa cum aratāremu și in nrulu trecutulu.

Presedintele clubulu nationalu din Fagarasiu dlu I. Branu de Lemenyi fiindu de fatia spune adunārei, ca cuprinsulu harthiei de invitatiune la adunarea seu conferintia presenta este adeverat'a espressione a vointei clubulu nationalu din Fagarasiu. Dlu Dr. Borci'a advocatu in Săbiu intrēba și cere deslusire ca ce conclusu au adusu clubulu nationalu amintitu in privintā alegeriloru dietali? Sosu mentionatulu domnu descopere, ca Fagarasiani s'au dechiaratu pentru participarea la alegeri; iera la alte intrebāri din alte părți spune, ca clubulu fagarasiannu nu scie nimic'a de nici o revocare a dlu Antonelli și dēca acēst'a a revocatu, revocarea acēst'a nu este nici decum facuta cu consimțimentulu clubulu, ci numai parerea sea, se vede, particulara.

In urm'a acestoru deslusiri cei adunati pasiescu la o consultare și intielegere între sine pentru de a se prononciā asupr'a afaceriloru nation li și a formā o directiva pentru cei ce o voru primi și aflā de buna.

Dlu Branu de Lemenyi este rugatu a conduce adunarea seu conferintia, ceea ce o si face, dāndu voia la luarea cuvintulu și la discussiune.

Dlu Mezei tramisu de cātra clubulu din Alb'a-Iuli'a se dechiara in principiu pentru activitate, dāra densulu nu afla adunarea presente de competentā a aduce concluse obligatorie.

In desiertu se demustra ca concluse obligatorie pentru natiune scie adunarea ca nu pōte aduce, dāra pentru aceea totusi se pōte demite adunarea in desbatere, din causa ca situatiunea este destulu de critica și o chiarificare a ei este neincungiuratu de lipsa. Densulu remane pre lānga parerea sea și face urmātōrea propunere:

Sa se amāne desbaterea, transpunēdu-se cestiunea unei conferintie generalu nationalu, pre carea sa o conchiame adunarea presenta la Alb'a-Iuli'a.

Dlu advocatu Strevoiu combate amēnarea din motive, ca adunāndu-se alt'a la Alb'a-Iuli'a iera se potu ivi ōmeni, cari sa nege și competintia acelu și asiā pāna se voru totu face amēnāri preste amēnāri voru trece alegerile și ne vomu aflā iera acolo unde amu fostu pāna acum. Densulu e de parerea

ca cei de față, fiindu ca suntu din tôte părțile țierei, sa intre in desbatere si sa se decida cu atât mai vitoros cu câtu fia-care scie cum este opinionea din ținuturile acele de unde suntu tramisi séu de unde au venite. Argumentulu ca se va strică prin desbatere aici in adunarea acést'a solidaritatea între români nu sta, pentru ca acést'a totu asiá s'aru poté dice si despre ori care alta adunare si apoi ca românii sa fia in întielesulu acel'a solidari încâtu so mérga orbisiiu pre o cale, fára de a fi in consonantia cu convingerile lor, care trebuie sa si le faca prin desbaterea cestiunilor, nu doresce nici odata, acést'a aru fi unu testimoniu ca nu suntu in stare sa engețe, ci trebuie numai sa-i conduca cineva; cu ceea ce densulu nu se póte invoí nici odata. Cáci nu suntu aci cei ce au subscrisu hárth'ia convocátore presenti, adunarea nu e de vina. Dupa aceste si alte motive tari densulu e de parere, cá sa se încépa numai de câtu discussiunea asupr'a cestiunei ca ce este de facutu in afacerile politice si cu deosebire in ceea ce privesce alegerile dietali ce ni stau la usia.

Discussiunea a venitu acum in cursu. Oratorii se succedu si vorbescu, cari la objectu, cari facu reflectiuni la unele cuvinte séu espressioni.

Asia dlu adv. Puscariu tramisu din partea clubului din Brasiovu inca e pentru intrarea in desbatere si pentru declarare ca românii sa participe la alegerile dietali; încátu pentru portarea deputatiloru mai departe sa póte ținé apoi o adunare generale, carea sa decida cum sa fia acea ținuta.

Dlu Axente Severu procede dela „mens sana in corpore sano“ si se escusa ca patimesce de unu morbu si sa nu i se ia in nume de reu ca vorbese siediendu (se aproba). Dupa introducerea acést'a spune adunárei ca densulu cá omu veteranu a juratu la a. 1848 si nu póte sa se faca necredinciosu juramentulu; gasesce ca adunarea este ofilita, nadusita si alte mai multe de felulu acést'a si ca in fine si densulu e pentru amanare pâna la o conferintia carea sa fia compusa din membri alesi si carea sa fia adeverat'a expresiune a natiunei si adunarea acést'a sa fia la Alb'a-Iuli'a.

Ací aru mai fi de a se amintí de reflectárile dlui V. Romanu prin si din care se vedea ca n'au întielesu pre dlu adv. Strevoiu cându acést'a a vorbitu despre solidaritate si voi sa aduca la absurdu asertiunile dlui Strevoiu.

Din discussiunea ce a mai urmatu cu mare focu amintim discursulu dlui Diamandi Manole, iérsi tramisu alu clubului din Brasiovu, carele

combate energicu discussiunea pentru forme, prin carea se vede ca acei ce se ocacia de forme voru cá sa impedece cestiunea; invine aspru pre acei veterani, cari au causatu de bastimentulu natiunei, dupa cum dicea densulu, astadi este fára capitani si este datu in mân'a sortiei. Densulu aru vrea cá sa se ofle directiunea. Bastimentulu sa numai plutesca fára de a scí ca unde are sa eunga si pentru aceea e de parere ca acum déca e unu numeru asiá frumosu de inteligintia adunatu la unu locu sa se întielega ca ce e de facutu.

Dlu capit. in pensiune Romanu tr. cl. din Brasovu inca e pentru neamenarea discussiunei; densulu arata unele sperintie triste ce le a facutu cu unii din inteligintii nostri si are temere, ca nici acum nu suntu motive curate cari ceru amenare; póte ca voru fi unii, cari aru voi sa mai stamu si mai departe passivi si asiá aru dori o adunare unde sa fia mai siguri de o majoritate. Atrage atentiunea asupr'a stárei celei triste a poporulu si dice ca inteligintia sa se intereseze mai multu de poporu, pentru ca si pâna acum s'au adusu unii in discreditu prin portarea loru cea siuvátore. Si densulu a juratu si s'a loptatu pentru Imperatu, patria si natiune si se va loptá totu-dé-un'a, pentru ca densulu asiá e dedatu ca déca 'si da unde-va cuventulu sa si móra pentru densulu si de aceea e de parere ca o cestiune asiá de momentósa sa nu se mai amáne pentru ca cutare n'a venitu de si-a subscrisu convocarea.

Dupa mai multi vorbitori pentru de a se începe desbaterea dlu P. Nemesiu face urmátore propunere: Adunarea sa se declare pentru activitate si participarea la lucrurile pregatítore pentru alegerile dietali, iéra cele ce au sa urmeze sa se decida in o conferintia carea va fi conchiamata de unu comitetu alesu din adunarea presenta la Alb'a-Iuli'a.

Pentru propunerea acést'a iau mai multi cuventulu inse cu adausulu acel'a, ca nu la Alb'a-Iuli'a, ci la Sabiiu.

Propunetoriulu Nemesiu observéza ca încátu pentru locu nici densulu nu insista numai pre lângá Alb'a-Iuli'a, ci se invoiesce si cu Sabiiulu cá locu de adunare.

Pre lângá propunerea acést'a se declara si dlu Mezei, carele si-a retrasu propunerea sea, Axente, Elia Macelariu, I. Hanni'a si Vis. Romanu.

D. Codru Dragusianu observéza ca a decide cá sa ia românii parte la pregatirile alegeriloru e de prisosu, pentru ca aceste eo ipso se facu si in unele párti s'au si facutu.

Aprilia e. n. fura mai întâiu amenintiate cetátile Torre del Greco, San Sebastiano, San Giorgio da Cremano si Torre dell' Annunziata.

Inainte inse de a enará catastrofa, credu ca nu va fi superflu, déca voiu aduce spre orientare nisce date topografice.

Torre del Greco si dell' Annunziata, cea dintâiu cu 500, cea ultima cu 15,000 de locuitori, suntu situate pre partea Vesuvului de cátra Castelamare. Cetatea prima nu e departe de mare, din care cauza se si afla in giurulu ei ville opolente a baroniloru de bursa italieni. — Torre dell' Annunziata e 20 de kilometre departe de Neapolea, iérsi cu ville frumóse.

San Sebastiano jace pre cóst'a Vesuvului, 11 1/2 kilometre departe de Neapolea, cu 200 de locuitori. San Giorgio a Cremano numera 3691 de locuitori si e cu 2 kilometre mai aprópe de Neapolea; aci locuescu Neapolitanii avuti cátra tótna.

Eruptiunea începú in 23 Apriliu la amédi, fára de a se vedé deasupr'a vulcanulu cá de alta data vre-unu semnu amenintatoriu. La 3 óre dupa amédi curgea déjà Lav'a din diferite destupaturi, sierpindu-se pre cóst'a muntelui, si aprindiendu in cursulu seu ici coala câte ce-va, locm'a cá cându s'aru aprinde luminile unui amfiteatru imensu un'a dupa alt'a. Nóptea urmátore fu fórté frumósa, luna'rá in splendórea sea, marea rá de totu lini-scita, inse in totu ținutul se pareá totusi, cá cându aru fi ce-va, ce silea natur'a a-si retiené tremurându resuflarea sea.

Eruptiunea adevérata începú Vineri in 26 la 4 óre dupa amédi. Prospectulu ce-lu potea avé fia-care rá frumosu inse teribilu; mai alesu nóptea. Vulcanulu t'pá din internulu seu intre detonatiuni teribile focu si dupa aceea o plóia intréga de petri ardiende intrerumperdu acést'a din cându

Cându rá sa se puna propunerile la votu se vede, ca parerile nu suntu in chiaru asupr'a pártiei celei dintâiu a propunerei dlui Nemesiu si fiindu tempulu fórté inaintatu adunarea decide continuarea desbaterei pre díu'a urmátoria.

In 24 Aprilie la 4 óre dupa amédi se deschide a dóu'a siediintia si pentru ca propunerile si parerile sa aiba o consistintia mai buna, conferintia afla cu cale a alege unu notariu ceea ce se si face alegendu pre dlu adv. I. Pred'a.

Incependu-se desbaterea asupr'a propuneriloru discussiunea se reinvia cu acel'a-si focu cá in díu'a premergátoria. Advocatulu Iosifu Puscariu, vedendu diferintia de opinii, invita din unele párti asupr'a propuneriloru, si formuléza de nou propunerea din díu'a precedentá, si o preciséza in punctele dupa cum amu comunicát'o noi in nrulu precedentu cá concludu.

DD. Mezei si Axente combatu iérsi competintia conferintiei de a aduce concluse valide pentru natiune. Repetirea acést'a, carea rá sa derive cestiunea de nou pre terenulu formalu, da ansa la o desbatere combatátore din mai multe párti. In întielesulu acést'a combatatoriu vorbescu d. adv. I. Puscariu, d. prot. Ioanu Ratiu (Haliegu).

Dlu prot. I. Hanni'a combate legalitatea conferintiei carea eri a fostu numai amicale, astadi vede ca are si notariu, ca tóte ca densulu aru fi fostu inca eri de parere cá sa remana urma despre cele ce se desbatu aici. Recunósce momentuositatea situatiunei si doresce, cá natiunea sa proceda solidariu, de-si nu ținé solidaritatea decâtu de aceea cum a întieles'o Stravoiu. In fine e pentru propunerea lui Nemesiu.

Diamandi Manole regreta, ca vede atât'a interesu de formalitati si asiá putienu interesu de cauza; ori unde se va aduná alta adunare se voru gasi ómeni, cari potu sa gasésca manciatá in cele formale. Atunci unde ajungemu? Acolo ca nu putem ési din situatiunea cea intunecata in carea ne aflámu si in carea unii clarissimi voru in adinsu sa ne ținá. Sa nu mai vina nimenea cu apelári la veteranitatea lor, cáci amu vedutu veterani de acei'a, cari de câte ori rá bastimentulu natiunei in periculu in locu sa vina si sa spuna ce e de facutu, se ascundeau si-si rezervau rolulu numai de a criticá mai tárdiu pre altii. Acum sa vina veteranii déca voru sa ne folosésca cu întielepiciunea lor, sa ne luminedie celu putienu, ca noi cesti țineri gresim, déca voim cá sa ne eloptámu drepturile nóstre acolo, unde ni se da ocaziune. Elu nu cauta cu ce forme amu venitu aci, ci cauta o idea clarificátore in situatiune si acést'a, déca aru ési nu

FOISIÓRA.

Eruptiunea Vesuvului.

Dóue-dieci de seculi a repausatu vulcanulu puternicu, pâna ce nimici cu suflarea sea de focu decórea Campaniei, adeva cetátile Pompeii, Herculaniu si Stabia. — Țienutul numitu rá înainte de 5 Februaru a an. 63 partea cea mai frumosa a Campaniei. — Inainte de eruptiunea din an. 63 corón'a de stánci a Vesuvului rá incungurata de gradinile si ville cele mai frumóse. — Pre cându domniá inse deasupr'a o frumsetia paradisiaca, in inim'a vulcanulu fierbe Lav'a cea ardienda; eruptiunea ce urmá fu fórté teribilá si nimicítore. — Dupa ce a nimicitu cele 3 cetáti, repausá 16 ani, ad-ca pâna in Novembre a an. 79, din care tempu ne amenintia in continuu.

Eruptiunea carea a descris'o Plinius cu colorii asiá de vie, urmara altele numeróse asiá d. e. in anii: 203, 471, 512, 550, 672 si 993. — Eruptiunile din anii 1036 si 1631 au fostu mai alesu teribile, perdiendu-si la cea din urma 10,000 de ómeni viét'i'a. — Intre eruptiunile cele 6 a secululu alu 18 durá cea care începú in anulu 1754 cu intrerumperi putiene mai 6 ani intregi si desfundá 12 cratere nóue.

In anii 1779 si 1794 patimí multu prin Vesuvu cetatea Pienza. — Torre del Greco fu de 11 ori nimicitá si totu-déun'a reési de nou din câmpurile de Lav'a.

La eruptiunea ultima a secululu trecutú avú Lav'a o latime de 600 de metre, si o grosime de 6 metre. Intre eruptiunile secululu presinte suntu a se amintí cele din anii 1820 si 1860.

La eruptiunea presinta ce se începú in 23

in cându prin fulgere grandióse. Din versulu muntelui se sierpuiá Lav'a cea rosia cá carimnulu in o multime de riuri; cursulu ei rá greu de observatu, pentru ca numai ici coala esia foculu internu din ea. — Ceriulu 'si perduse puritatea de cristalu; aerulu nu se miscá de locu; o tacere mare si infiorátore domneá preste totu. — De-odata se descepta muntele la finea craterulu; urmá apoi o massa de focu carea crescea din secunda in secunda, pâna ce impregiurá vulcanulu cu o mantaua mare de focu, ce se radicá la o inaltime grandiósa. — Intr'acea stá in vale marea liniscita; numai reflectiunea i dedú o colóre de sânge. — La 4 óre diminét'i'a de odata cutremurá aerulu prin o detonatiune mare; muntele rá intregu ivalitu in focu; lav'a începú a se impreuná si a curge totu mai tare. — Unu nuoru imensu de fumu intunecá acum ceriulu si unu mirosu nesuferitu de sulfuru si nafta amenintá viét'i'a celoru din apropiere. — Nuori rosii cá sângele impleau firmamentulu intunecatu; — pamentulu se cutremurá; toti locuitorii fugira tremurându si unii plangându cátra Neapolea. —

In 26. se dusera in capitala cei morti si raniti; morti erau de totu putieni, raniti mai multi, intr'acesti din urma si o englesa. Cu drumulu feratú venira in continuu sute de cei fogiti, mai alesu din Torre del Greco. — Vulcanulu lucrá intr'acea totu mai tare; sér'a lu incungiura unu nuoru desu si alburu. — Pre la 8 óre începura detonatiunile a castigá putere fórté mare; lav'a curgádo nimici o parte din San-Sebastiano. — Nóptea ajunsera detonatiunile gradulu supremu; chiaru in Neapolea, in piati'a „Cavour“ venira ferestile in miscare. In 27 diminét'i'a se stinse de odata totu foculu si o negura alburia circundédu muntele intregu. — Sér'a începú o plóia désa de cenusia négra, care ingreuná respirarea fórté tare si escitá voi'a de a vomá. — In 28 plóua léra-si cenusia; prin Nea-

din o adunare, dara dela unu singuru omu, deca va vedea ca este salutaria, o primesce. Aduce exemple din istoria, cum cate unu geniu ca Napoleonu I, Cavour, si alii, deca au avutu o idea mare, lumea nu a cantatu ca din adunare ese seu dela unu singuratecu, ci ea si-o au apropiatu si au lucratu in intielesulu ei. Noi, deca nu suntemu genieri, sa desbatemu lucru, din desbateri se va lamuri o idea, carea sa o primimu de buna, si dupa aceea sa facemu ce-va si sa nu mai stamu ca turculu si sa dicemu: ce vavoi Allah!

D. Dr. Glodariu intra in cestiunea passivitatii si activitatii.

D. Puscariu adv. dice ca conferintia sa remana pre langa propunerile cari sunt, caci deca s'aru demite la o desbatere asupra activitatii seu passivitatii aru trebui sa decurga desbaterea celu putienu doue septamani, pentru ca sa potemu rescoti totu ce s'a scrisu prin diurnale de vre-o trei ani inocea in materia acest'a. Privindu cele ce s'au scrisu prin diurnale de destulu de cunoscutu publiculu, crede ca este bine ca sa desbatemu propunerile ce stau inaintea conferintiei si asupra lor sa se decida.

Dlu Dr. Borci'a esto de aceea-si parere. Reflectea si asupra urgentiei de a ne decide, pentru ca tempulu fatia cu alegerile dietali e forte scurtu. Este dara cu atat'a mai vertosu pentru desbaterea propuneriloru si deciderii asupra lor. Ceea ce privesce parerea sea propria, ca adeca pre langa care propunere sa fia, densulu declara, ca este pre langa a adv. Puscariu. Amanarea aru face numai ca lucrurile sa remana si mai departe in suspensio dopa cum au remasu pana acum. S'au mai incercatu a tiené conferintie si s'au tienutu, dara fiindu ca s'au totu decisu amanari, nu s'a facutu nimic'a si se pare ca acest'a au fostu si tien'ta unori domni, ca lucrurile sa se totu amane. Sa se proceda la alegerile dietali, sa se alega deputati si apoi ei in o adunare generale a reprezentantiei natiei intregi ori cum voru afla de bine si voru formula modulu de procedere.

Propunerea dlui Nemesiu de-si esto aproape de a lui Puscariu nu o pote primi, caci aru aduce confusiune, deca pregatimu pre alegatori la alegeri si apoi ierasi i-amu retrage dela acelea, deca adunarea, carea aru avea a decide sa damu votu la urna seu ba? nu s'au efeptuitu, de care dopa cele trecute ne potemu teme, apoi cei pregatiti la alegeri ce aru face? Chaosulu in natie aru fi mai mare.

D. E. Macelariu sustiene parerile lui Mezei si Axente in privintia unei conferintie si acum o pentru propunerea lui P. Nemesiu.

Dlu Vis. Romanu Atinge diferentia intre

polea era asiá de multu, incatu nu se mai audidu carosele pre strade, cu tote ca amblau cu sutele. — Vulcanulu tipá fulgere in forma de legaturi de rachete. — Numerulu victimeloru eruptiunei nu e inca constatatú oficiosu. — Se vorbesce, ca aru fi numai 30 morti. — Prefectulu neapolitanu, Marchese d'Offlito desvoltá o energia si activitate demna de recunoscintia, spre a afla locale pentru cei ce au trebuitu sa parasca lienutul periclitatu, si spre a dá ajutoriu celoru raniti. — Regele voi sa cerceteze in 28 insusi locurile amenintiate, inse cei din giurulu seu lu rogara a nu se espune periculu, caci vulcanulu potea incepe in totu momentulu iera-si a tipá lava cea periculosa. — La rogarile aceste remase regele; se tramise inse primulu oficeriu de ordonantia cu unu colonelu si unu majoru spre a referá despre stricaciunile facute. — Prefectulu, cuestorulu s. alii cercetara San-Giorgio, Resina, Portici si Torre del Greco; in San-Sabastiano nu putara intrá de lava ce era adunata. — Despre stricatiunile intemperate inca nu suntú date sicure. — Torre del Greco si dell'Anonziata, n'au patimitu multu; in San-Sabastiano lucrá lava mai tare; acolo se resturná turnulu bisericeii, ingropandu in ruinele sele la 40 de omeni. — Pollina si Ponticelli scapara de totu. — Aceste doue sate forméza lini'a 2. de apearare a Neapolei. —

Scirile din 29 Aprilie ne spunu ca vulcanulu e liniscitu si ea locuitori multi s'aru fi reintorsu la vetrele lor, spre a radica din lava iera-si cele trebuinciose. —

Telegramele din dilele die urma anuntia ca o departatu ori-ce periclu. —

Vien'a, Maiu 1872.

Valeriu Ardeleanu.

passivisti si activisti si dopa cum cunosce densulu aceste doue parti nu porta numele celu adeveratu, ca passivistii dopa parerea densulu suntú activi, (se pote) activistii inse nu au esoperatu nimic'a. Densulu i boteza si pro unii si pre alii altu-feliu si adeca activistii dopa densulu suntú „unionisti“ si passivistii „nationali.“ (Aci se incepe unu sgomotu plinu de indignatiune, unii voru sa-lu intreprumpa, alii sa se oprésca de a mai vorbi, o voce: sa-lu ascultamu sa vedemu ce dice; indignatiunea asupra unei insulte asiá fatisia scóse pre unii barbati asiedati de altmintrea din flegma). Deci fiindu ca aici suntú multi activisti nu se invoiesce a se decide nimic'a, caci ceea ce are sa se decida se va decide in altu locu, unde densulu este siguru ca iera va invinge passivitatea (sgomotu). Cu tote aceste este pentru propunerea lui Nemesiu.

Dlu P. Nemesiu si sustiene partea prima a propunerii sele.

Dlu Dr. Pecurariu arata in o vorbire in adeveru frumosa deosebirea intre activitate si passivitate, pre cari parti densulu le crede ca purcedu totu din simtieminte curate nationale. Cea dintai este principiulu de a lua situatiunea de fatia asiá cum este si a nusi a esoperá drepturi cu cari sa ne potemu desvoltá, si dela cari statulu asiá precum este nu ne opresce. Passivitatea este negatiunea de a face ce-va in situatiunea de fatia pana atunci, pana candu nu se va schimbá acesta situatiune. Venindu la autonomi'a Transilvaniei o tratéza din punctu de vedere de dreptu publicu si arata ca acest'a nu impedece pre nimenea de a aparé in diet'a Ungariei si de a lucrá acolo unde e reprezentata Transilvani'a pentru dens'a. Atrage atentiunea ca trebuie deosebitu intre dreptulu de statulu si dreptulu nationale, care la noi romani se confunda adese-ori. Deputatii romani potu sa ia parte la dieta, caci candu vedu ca e periclu potu ei veni de acolo acasa, deca cugeta ca e mai bine asiá. Dlu E. Macelariu la 1867—9 a fostu in diet'a Ungariei si candu nu i-a mai convenitu a venitu acasa si a facutu conferintia dela Mercuria. Reflectea criticandu acesta conferintia si raspunde acelu ce apeléza la betranetiele lor, ca ce crima e aceea, e deca cine-va e june? mai crima este candu cine-va incaruntiesce numai in intrigi si desbinari nationali. In fine este pentru propunerea dlui adv. Puscariu.

Dlu E. Macelariu spune ca in ce neceazu era natiunea si densulu la 1869 si acum sa vina unu Dr. Puscariu sa dica ca candu nu i-a mai convenitu a siede in dieta a venitu acasa.

D. Dr. Pecurariu reflectea ca deca i-a mai convenitu sa siede in dieta si n'a siediutu a lucratu in contra convingerei.

Dlu prot. Ratiu regreta ca intr'o adunare a carei scopu momentosu este ajungere la o intielegere fratisca asupra procederei nationali sa se afle unu d. Vis. Romanu, care sa arunce suspiciunari si discordii in inimile romanilor si care sa ne prorocesa inainte ca natiunea nu se va pute intielege asupra modulu ei de procedere. Este tristu, forte tristu, candu omeni, cari se tienu de inteligentia si viu sa atitie spiritele in locu sa le domolesca. Spriginesce in fine propunerea advoc. Puscariu.

Dlu Dr. Puscariu accentueza ca activitatea este o convingere formala acum de mai multi ani si sustiene propunerea adv. Puscariu.

Dlu I. Popescu dice ca intre cele trei propuneri (voci: numai doue) a lui Nemesiu e cea mai corespunditorie, pre carea o si spriginesce.

Dlu Stravoiu dovedesce ca passivitatea nu e practicabile si nu s'aru ajunge nimic'a prin ea, pentru ca si deca amu reveni iera la o dieta autonoma transilvana majoritatea ce li-aru dá legea electorale, dopa cum o postescu romani, aru fi in contra romanilor, si aceea aru vota uniunea nu ca pana acum sine nobis ei nobiscum. Practicabilitatea propunerii lui Nemesiu nu o afla nici densulu din motivele ca ce intielesu aru ave pregatirile electorale candu nu s'aru pote tiené o alta conferintia? E pentru propunerea adv. Puscariu.

Dlu Diamandi Manole reflectea dlui V. Romanu in termini aspri, ca au suspiciunatu pre omeni de aceia, cari nu au nici unu motivu ca sa nu lucre din convingerea lor. Brasiovenii au datú dovedi ca suntú romani buni, nu cu vorbe late, dara prin fapta. Pre asfelu de omeni sa-i suspiciunedie cina-va ca suntú unionisti si nu suntú nationali!

Se incheia desbaterea si se punu propunerile la votu, cari acum cu un'a venita din partea dlui Glodariu erau trei, inse aici, un'a contra activitatii.

Cesta din urma era aproape de a dlui P. Nemesiu. Votarea e nominala. Se voteza mai intai asupra propunerii dlui adv. Puscariu si se primesce cu tote voturile afara de patru.

Indata dopa acest'a se alege unu comitetu in intielesulu conclusulu, si Dr. Puscariu multamesce in termini alesi presidiulu pentru bun'a si intiept'a conducere.

Eveneminte politice.

Dupa o vacantia de trei septamani, adunarea dela Versailles se deschise eri, 22 curinte. Mai nainte d'a se separa, adunarea neglijiase de a-si fisá ordinea dilei, de aceea prim'a siediinta fu forte scurta. Incidentele principale fu o interpelare a dlui Raoul Duval, relativa la calatori'a d-lui Gambetta. Interpelatoarele nu insista asupra discursuriloru d-lui Gambetta, ci asupra partiei ca unii din magistratii — municipali spre exemplu primarele dela Havre — au asistatu la banchetele date in onorea sea.

Partit'a monarchista se ingrigesce forte multu de populatiunea mereu crescenda a d-lui Gambetta.

Multi deputati recunoscara ca intr'ensula esista stoffa de unu omu politicu; se celesce cu o atentiune ne'nterrupta diurnulu seu „La Republique francaise“, care dopa cum se pote convinge ori-cine, actualminte e unulu din cele mai bune din pres'a parisiána.

Trei cestiuni au sa ocupe adunarea in period'a actuale: legile financiare necesarie pentru acoperirea bugetulu; legea militara si legea pentru instructiunea primara si pentru reform'a facultatiloru, cu principiulu libertat'ei invetiamentulu superioare. Aproposito de instructiunea primara, s'a luatú forte multu in bagare de seama discursulu ce d. Guizot a pronuntiatu intr'o intrunire a protestantiloru; celebrulu doctrinariu s'a pronuntiatu in favorea invetiamentulu obligatoriu si laicu; catu despre gratuitate, crede ca ea e inutile, de ore-ce e asigurata ori-cari sermanu care reclama binefacerile ei. O mare dificultate a obligatiunei e lips'a de scóle in unele tienuturi ale Franciei; se calculéza ca, spre asicurarea eficacitat'ei obligatiunei, aru trebui sa se creeze in Franci'a ca la 20,000 scoli noue, si uniu bagetu atatu de incarcatu ca alu Franciei nu se mai potu impune noue sarcine.

Scirile din Alsaci'a suntú mereu forte bune pentru Franci'a si forte neplacute pentru germani: orasiulu Colmar a tramisu d-lui Thiers o suma de 18,000 franci pentru liberarea teritoriulu. La Mulhouse, marele familie industriale din orasiu au optatu pentru nationalitatea franceasa. Diurnalele germane suntú disperate de acestu patriotismu neclintitu.

Ocuparea unoru departaminte e de buna-sema pentru Franci'a o sarcina forte grea, dara e destulu de stanginitore si pentru germani; disciplina se slabesce forte multu in corpulu armatei de ocupatiune; soldatii se petrengu de ideile de egalitate cari domnescu in societatea franceasa; soldatii nu mai permitu de catu abia oficiariloru dreptulu de a-i bate; marturi oculari mi-au naratu in acesta privintia nise fapte carióse.

Tote astea voru contribui negresitu a grabi dosiertarea teritoriulu franceasu de germani. Atatu mai bine.

Istori'a secreta

a resbelulu franco-germanu.

Sub acestu titlu publica diurnulu „Times“ din Londonu unu articulu alu unui corespondinte franceasu din Parisu, care promite a nará „adeverat'a istoria a negociatiuniloru, cari s'au terminatu cu primirea candidat'ei pentru tronulu Ispaniei din partea principelui Leopoldu de Hohenzollern“ si care mai adauga: „acestu raportu va arunca o lumina definitiva asupra eveneminteloru aniloru din urma.“ Lu reproducemu si noi, dopa diurnulu „Patria“, fiindu ca prevedemu ca acestu articulu va calatori prin tota pres'a europeana:

... In anulu 1869 guvernulu ispaniole se afla intr'o situatiune forte critica. Ispani'a cautase pretutindenea, ca sa gaséca unu principe bunu pentru tronulu seu, dara tote silintiele sele fara in vanu. Mandri'a ispaniole se revolta in faci'a acesteii umiliatiuni, si potentatii vedeau apropiandu-se momentulu, candu unu regime sub principele Alfonso devenea ultim'a ancora de scapare. Atunci deputatulu Salazar Mazeredo se decise a merge la Sigmaringen si a sondá pre principele Antonu, pre

care-lu cunoscen personalminte, in casu de a se oferi corón'a fiiului seu Leopoldu. Elu nu confiase nimenui acestu planu. Principele Antonu era fórté sdrprinsu, dara nefiindu dispusu a intrá in negociatiuni cu unu simplu deputatu, respinse propunerile sele, si Salazari se intorná cu unu refusu. Apoi se duse singuru la Prim, si i comunica incercarea si nereesit'a planului seu. Mai târdiu inse reveni asupr'a planului seu, si reesi a primí dela Prim o scrisóre de recomandatiune cátra comitele de Bismark, spre ai poté espune faptulu si a dobândi concursulu seu. Salazari tramise scrisóre comitelui, dara se intórse la Madrid fára a fi vedutu personalminte pre presiedintele cabinetului prussianu. Astu-feliu trecura trei luni, si in Marte 1870 comitele de Bismarku scrise, dupa cum observa cu dreptu cuventu ducele de Gramont, o epistola lui Prim, in care se scusa ca n'a potutu primí pre Salazari si nu a respunsu la scrisóre lui Prim, declarându ca a fostu impedeatu atátu din caus'a sanatátei, cátu si din caus'a multeloru afaceri ce avea. Posts-riptulu acestei epistole, care esplicá insemnatatea acestui actu, contineva urmatórele:

„Deca mai cogetati inca la cestiunea, care forméza obiectulu principale alu epistolei, si la care respundu printr'acést'a póte ne vomu potea intielege.“ In urm'a acestei epistole, s'au mai bine acestui post-scriptu, maresialele Prim roga dara pre Salazari a se duce iéra-si la Berlinu cu o a dóu'a scrisóre cátra Bismark. Salazari sosi in Aprilie la Berlinu si avú de asta-data o lunga intretienere cu Bismark; dupa aceea elu se grabi a se reintórce la Madrid. Prim credea dara, ca s'aru poté face o nóua incercare la Sigmaringen, si Salazari plecá din nou cu o epistola fórté urgente a maresialului cátra principele Antonu. In Iunie, Prim se retrase la mosi'a sea la muntii din Toledo, pentru a departá ori-ce banuála de negociatiuni. In acél'a-si tempu comunica ambasadorelui de Parisu, ca va veni la Parisu, sub pretestu de a regulá óre-cari afaceri, in realitate inse, pentru a luá mesurile convenite intr'o afacere de mare importantia si a vorbi cu imperatorele. Maresialele era evidinte convinsu ca secretulu se va pastrá, si sperá a nu veni in necessitatea de alu revelá, inainte de a fi primitu consentimentulu lui Napoleonu III.

Salazari sosi la Sigmaringen, si primí pre bas'a consimtiementulu prussianu si concursulu lui Prim, si consimtiementulu principelui. Elu se intórse cu grab'a cea mai mare la Madrid, asceptá aici in zadaru trei zile pre Prim, apoi ne mai putendu-se tienea in mándri'a sea, comunica faptulu lui Zorill'a si Topete si astu feliu se revelá secretulu. Scirea se respândi cá f-igerulu prin tota tiér'a, si o depesia insciintiá pre Prim in ce periclu lu adusesse neglijenti'a agintelui seu. Elu se intórse indata la Madrid si primulu pasu ce facú, a fostu demissionarea ministrilor, cari n'au sciutu se conserve secretulu ce li se confiase. Elu intielese inse curendu, ca prin asta mesura alimenta numai scotutulu, ce se respândise dejá, si se determiná a aduce lucrulu la o decisiune repede. Tramise dara pre unu delegatu la Sigmaringen, si expediá in acél'a-si tempu o epistola ambasadorelui ispaniole dn Parisu, in care i esplica starea lucrurilor si cerú midlocirea sea. Ambasadorele inse, amicu personale alu imperatorelui si initiatu in opiniunile guvernului francez, respunse prin demissionarea sea, anunciându inca lui Prim ferm'a sea decisiune de a combate in cortesi candidatur'a principelui Leopoldu. Totu in acél'a-si tnpu scrise, fára se ascepte responsulu guvernului seu, o epistola urgente principelui Antonu de Hohenzollern in care i espunea tóte periclele si desavantagiile ce aru potea resultá din candidatur'a fiiului seu, pentru Ispani'a, Franci'a si Germani'a.

Aici incepe campani'a diplomatica a guvernului francez, care s'a deschisu prin depesi cunoscuta la 4 Iuliu dupa comunicari din diferite párti. Contr'a declaratiunei ducelui de Gramont, care asioura ca guvernulu francez aru voi sa evite resbelulu, iéta ce dicea smbele depesi ale lui Beneditti din 13 Iuliu: „Regele me autorisá a anunciá pre guvernulu imperiale, ca consimte la acésta decisiune,“ si trei óre mai târdiu: „Regele consimte a dá aprobatiunea sea fára reserva la renunt'area principelui de Hohenzollern.“

Prussi'a procura, dara — dice corespondintele diuariului „Times“ — Franciei pretestulu, decá nu pentru evitarea, dara celu putienu pentru amenarea unui resbelu; si ori ce omu impariale din lume va privi nefuudat'a fabula a ofenserei ambasadorelui

francez, in urm'a cárei'a Franci'a a turburatu pacen, cá o crima din cele mai mari a temporilor moderne. Negresitu, decá Salazari aru fi pastratu secretulu, decá Prim s'aru fi dusu in Franci'a, decá aru fi ascultat si intielesu consiliulu ambasadorelui spaniole, cum ca pretensiunile principelui Leopoldu aru deveni periculose pentru pacea lumei, si decá aru fi facotu in retrogradulu secretu misteriosele sele negociatiuni, atunci aru fi trebuitu sa multiamimui lui Dumnezeu, ca unu conflictu asiá amenintatoriu s'aru fi perdutu inca in léganu; inse nu probédia acésta possibilitatea, ca strigatele de iritatiune ale diplomatilor imperiali au fostu mai multu caus'a raneloru, ce s'au ditu vanitátei loru de efectulu ofenserei natunei intregi? Diplomati'a imperiale a fostu inelata inaintea lumei intregi, si totu sângele ce s'a versatu, de atunci si pâna acum, nu este suficiente, cá sa stérge in ochii loru rusinea ce au patitu!

„Noulu curieru român.“

Varietáti.

*** Tinerimea studiósá din Sabiu va serbá si in anulu acest'a cá si in altii díu'a de 3/15 Maiu in modulu obicinuitu; sér'a productiune si petrecere confidentiale in sal'a din gradin'a Gerlitiana. Celoru interesati, la carii nu voru ajunge bilete de invitare spre sciintia! —

*** (Bonapartii facu bani din ori-ce.)

Se va pune in vendiare la 9 Maiu, in Londonu, colectiunea strensa la Palais-Royal de principele Napoleonu, o colectiune fórté insemnata de anticitati egiptene, grece si române; curiositati o mare valóre, din epoca renascerei; in fine tabeluri mai tóte desemnate de celebrii italiani, dintr'alu XV si XVI-lea seculu.

*** Cu ocaziunea inchiderei sesiunei legislative, guvernulu ungaru a publicatu unu raportu asupr'a acteloru dela venirea la putere a cabinetului actualu in 1867, si pâna astadi. In elu gasimu cáte-va amenunte destulu de curiose asupr'a dezvoltarei banceloru si stabilimenteloru de creditu in cursulu acestei període.

Astu-feliu, in 1867, tiér'a intréga nu posedá de cátu 4 banci. Astadi se numera 68, afara de cele 28 stabilimente de acél'a-si feliu gal'a a se organisá in acésta luna Aprile, 1872.

In 1867 esistatu 56 case de economie in jumetatea transleitana a imperiului austro-ungaru; astadi numerulu loru se suie la 175, afara de alte 70 gal'a a se organisá.

In 1867 depozitele acestoru institute era de 43,000,000 fr.

In 1867 societatile de asigurare ungare eran in numeru de 6; astadi suntu 15, afara de alte 27 agentie autorizate de societati de acél'a-si feliu, cu resiedinti'a in Austri'a.

*** Viéti'a unui jurnalisti in California. — Se scóla la diece óre, se imbraca, si ia pelari'a petrunsa de siele la sieple gânci de glontiu si merge la restaurantu sa dejune. Dupa dejunu, pleca la biurolu jurnalului cá sa véda foile dilei, si vede ca intr'un'a este tractatu de miserabile, intr'alt'a de mincinosu, si intr'alt'a de siretu; zimbesce la ide'a glumeti'a ca are ce-va de lucru, umple vre-o trei foi albe, (cáci are totu-déun'a la indemána dóue séu trei teste spre a nu perde tempulu) le tramite cui de dreptu, si se pune a scrie unu articulu de fondu, cându deodata e derangiatu de vre-unu impertinentu din care cauza se vede silitu a-lu dá afara. — La prândiu afla ca foitiele sele au fostu primite, si la trei óre, are o afacere de acésta natura sa reguledie pre marginile mârei; se duce, omóra adversariulu si vine sa prândiesca; se intórce la biurolu jurnalului, pre drumu intalnesce o cértá poporéna, de unde scapa cu mare anevoia fára egârieturi séu râni; ajunge la sanctuarulu seu, si gasesco o machina infernale pre mésa, o ia si o arunca pre feréstra, scrie unu celu dintáru San-Francisco asupr'a reformei morale si pleca la teatru; atacatu de trei ómeni, omóra doi si pre celu de alu treilea lu conduce la statiunea politiei celei mai apropiate. Intra in biurolu la unspre-diece óre, trantesce unu omu ce se incérca sa-lu fure; omóra unu cáne reu cu o pétra de pavagiu, risca de a fi sdrobitu de o gabrioleta si vede pulpan'a hainei sele taiéta, primesce in pelari'a

sea de castoru si chiaru pre pragulu usiei sele dóue glóntie, se felicita inchidendu usi'a de noroculu ce a avutu de a scapá sanatosu si nevatematu din atátea intemplári, scrie pâna la 2 óre dupa mie-diulu noptiei, apoi se culca si dórme fára vise pâna a dóu'a dí de diminiétiá. „Poporulu.“

*** Dupa rapórtel mai multoru spitale din Vien'a, versatulu si tifusulu iau din nenorocire unu caracteru din ce in ce mai endemicu in capital'a Austriei.

*** Slabiciuni ale unoru personagie cunoscuté. — Regin'a Elisabeta la mórtea sea, lasá trei mii rochii diferite, si mai multu tempu in ultimii ani ai vietiei sele, nu putea sa sufere vederea unei oglundi, spre a nu vedea in trena incretiturile obradiului. — Marele filosofu Descartes se ocupá prea multu cu perucele sele si avea totu-déun'a cá reserva in cabinetulu seu; acestu esemplu de vanitate lumésca fu imitatu si de Richard Steele, ce nu cheltniá nici odata mai putienu de patru-dieci guinee, pentru cumperarea vasteloru sele perece negre. — Mozart. ai cáru peri blondi erau prea frumosi, i purtá lungi si falfindu pre umeri, si legati la spate cu o pandlica colorata. — Innocent'a fuitate a sermanului Goldschmith si istori'a Redingotei sele ca flórea persicului, au devenitu mai proverbiali. Dupa Samuel Johnson Popa ajunsese a avea despre sine o asiá de inalta opiniune, ca se credea cu complésentia cá unulu din stelpii sistemului lumei. — Napoleonu I tragea mare vanitate din miciorimea piciorului seu. — Salvator Ros'a se puneá de mai multe ori in paralelu cu Raphaelu si Michaelu Angelu, afirmandu ca celu dintáru era secu, si celu de alu doilea lipsitu de delicatetiá. Raphaelu la rendulu seu, era gelosu de glori'a si talentulu lui Michaelu Angelu. Kotzebue era asiá de mandru si invidiosu, ca nu putea suferi lángá densulu nici o persóna celebra, chiaru decá aru fi fostu representata printr'o statue séu tablou. Viéti'a lui Lord Byron n'a fostu decátu unu esemplu de egoismu dela inceputu pâna la sfersitu. Era mandru de geniulu seu, de rangulu seu, de misantropri'a sea, si chiaru de viciele sele, si mai in particularu era mandru de iscusinti'a in a mania calulu si de fromseti'a mâniloru sele. Spinos'a i placea sa védia lupt'a pajeniloru, si ridea de-si tienea cóstele, cându contemplá acésta bataia a insecteloru. — Cardinalulu Recheleu abandoná de ordinariu operatiunile sele politice spre a face exercitie violente. Conte de Gramont, lu gasi intr'o dí sarindu, in companie cu servitoriulu seu, spre a vedea care din doi se inaltea mai susu. — Moise Mendelsohn supranumitu Socratele israelitu, i placea a se dá in voi'a onoru meditatiuni profunde, panendu-se la feréstra, spre a numerá olanele acoperementului vecinu. — Goethe tienea la densulu unu sierpe domescicu, dara avea mare aversiune pentru cáni. — Olivier Cromwell lasá la o parte seriositatea sea puritana, si jucá de-a bab'a-órb'a cu fetele si servitori'i sei. — Cowper crescea iepuri de casa, si fabricá in momentele de repausu colovii de paseri. — Innocent'a distractiune a lui Carolu II consistá a cresce in parculu de San-James gâini si trupe numerose, de catielusi ce pórtá inca numele seu. (Kny-Carolu). — Beethoven, i placea a dá din picóre in apa rece la ori-ce óra, pâna cându camer'a sea se transformá cá intr'unu, lacu, si ap'a incepea a curge printre parchetu in etagele inferióre; adesea sér'a si diminiéti'a, percurgea câmpiele umede de róua, fára incaltiaminte séu ciorapi.

*** Berlinesii nu mai vorbescu nemliesce: vorbescu unu dialectu francez, amestecat cu vorbe nemliesce, cu o pronuntia particulara care le e cunoscuta.

As'ta ve mira? Admitemu cá faptulu, presintatu sub acésta forma, sa ve para ciudatu; cu tóte acest'a in Berlinu lumea nu se mai spaziert, ci se promenirt (plimba). In locu d'a merge mittagessen, se duce din'ren (sa prândiesca); decá cine-va calca pre altulu pre picioru, nu i se mai cere Entschuldigung, ci pardon (iertare). Cându se despartu si dicu adieu, ceea ce in alte párti se dice adee! Ómenii pórtá haine carirt, pestritie, séu rayirt, vergate; cáte odata le-au melirt (amestecat) cu diferite colori. Dupa ce au courtisirt (curtat) o dama auf der galantesten manier) in celu mai galantu modu) cutezi a riskiren sa solliciti din rendez-vous si asiá mai incolo. „Le Temps.“